

4. februar 2014

Helse- og omsorgsminister Bent Høie
Teatergata 9
Postboks 8011 Dep.
0030 Oslo

Undertegnede organisasjoner takker for møtet med helse- og omsorgsminister Bent Høie 27.01.14 og muligheten til å gi innspill til rettighetsfesting av BPA

«Det du selv ville gjort uten nedsatt funksjonsevne, kan assistentene gjøre!»

Denne setningen fra ministeren i møtet setter rammen for våre innspill til de nødvendige grep som må gjøres i forhold til forslaget som har vært ute på høring.

Innspill til rettighetsfesting av BPA:

BPA ER ET LIKESTILLINGSVERKTØY

BPA defineres som et juridisk og politisk verktøy for likestilling, og er en alternativ organisering av praktisk bistand. Man leder selv sin egen assistanseordning eller benytter assistert arbeidsledelse. Kjernen i en BPA-ordning er at man selv styrer hvem man assisteres av, til hva, når og hvor.

BPA skal sikre opprettelse og opprettholdelse av sosiale roller, relasjoner og samfunnsdeltagelse.

BEHOV FOR TJENESTER ORGANISERT SOM BPA DEFINERES IKKE AV TIMEANTALL

Lovforslaget bør legge til grunn at "stort behov" for BPA ikke nødvendigvis henger sammen med behov for et høyt timetall. Retten til å velge BPA skal gjelde det antall timer en tildeles. Enkeltvedtaket beskriver den enkeltes behov for tjenester i form av ordinære helse- og omsorgstjenester samt praktisk assistanse for å sikre samfunnsdeltagelse og praktisk assistanse i hjemmet.

Eksempler på stort behov kan være personer som: er under utdanning, er i arbeid/ regelmessig aktivitet utenfor hjemmet, er arbeidssøkende, har foreldreansvar, deltar aktivt i samfunnslivet, har store kommunikasjons- eller orienteringsproblemer, har spesielt sterkt behov for stabilitet og forutsigbarhet i det daglige.

BPA MÅ IKKE FRAGMENTERES

BPA skal være en helhetlig assistanseordning som dekker alle livsområder. I dag kan støttekontakt, avlastning og «helsetjenester» tas med i utmålingen av timer.

Helsetjenester må regnes med når dette ikke krever spesiell medisinskfaglig kompetanse. Her følger vi helse- og omsorgsministerens prinsipp om at hvis man uten funksjonsnedsettelsen ville utført oppgaven selv så er det mulig å benytte assistenter til oppgaven. Den helsefaglige tryggheten er oftest større når antall tjenesteytere er lavt. Vi legger vekt på at denne type tjenester må omfattes av BPA-vedtaket.

BPA er en tjenesteform som er knyttet til individet og ikke til hjemmet. Dette er vesentlig for forståelsen av BPA som ordning. Derfor må også tjenester utenfor hjemmet være omfattet. Støttekontakttimer må tas med i utmålingen av timer til BPA. Hvis dette ikke skjer får man et fragmentert tilbud med flere ulike tjenesteutøvere. Spesielt for personer med kognitive funksjonsnedsettelser er det avgjørende, med få og stabile tjenesteutøvere.

Vi mener at avlastning må være omfattet av en BPA-ordning. Barn har en selvstendig rett til å få bo sammen med familien og avlastning er helt avgjørende for at barnet skal kunne vokse opp i sin egen familie. Avlastning i form av BPA sikrer at prinsippet om «barnets beste» også fullt ut gjelder funksjonshemmede barn.

LIKE MULIGHETER TIL Å REISE

Enkelte kommuner tillater ikke at assistenten blir med til en annen kommune eller til utlandet. Det må være opp til den enkelte hvor og hvordan en velger å benytte sine allerede tildelte BPA-timer så lenge arbeidsmiljølovens bestemmelser følges. Vi mener oppholdskommuneprinsippet har et annet formål og ikke kan brukes for å begrense menneskers bevegelsesfrihet. Alternativ organisering av tjenester i form av BPA må ikke skape nye barrierer, men sikre en fleksibel og god ordning.

Muligheten for å reise med assistanse kan heller ikke gjøres avhengig av hvilken BPA-avtale den enkelte arbeidsleder har.

Undertegnede organisasjoner mener det må gå tydelig frem av lovtekst eller rundskriv at assistansen kan brukes fleksibelt innenfor de rammer som vedtaket, arbeidsmiljøloven og tariffavtaler setter.

TYDELIG FORSKRIFT, SAMLET RUNDSKRIV OG ASSISTENTENES ARBEIDSTAKERRETTIGHETER

Vi mener at BPA må praktiseres etter samme intensjon i alle kommuner. Det må derfor utarbeides en forskrift for hva en BPA-ordning skal inneholde. Vi må sikre at vi ikke får en utvannet ordning. En forutsetning for en bærekraftig stabil og trygg BPA er sikring av arbeidstagerens rettigheter. Dette må sikres uavhengig av bosted og arbeidsgivermodell.

Forskriften bør ivareta følgende punkt:

- At intensjonen og formålet med BPA opprettholdes, jf. BPA rundskriv I-20/2000 og I-15/2005 og OT. Prp. nr. 8 (1999-2000). Disse bør erstattes av et nytt felles rundskriv som ivaretar intensjonene i begge de opprinnelige rundskrivene.
- At det sikres en god arbeidslederopplæring uavhengig av bosted. At det stilles tydelige krav til arbeidslederopplæring enten man leder ordningen selv eller trenger en assisterende arbeidsleder.
- Sikre ansatte lønns- og arbeidsvilkår etter AML og gjeldende tariffvilkår innen bransjen.

- At alle aktører pålegges å basere sin BPA på gjeldende forskrift og rundskriv. Ved anskaffelse av BPA må anskaffelsen baseres på Norsk Standard.
- En tydelig presisering av at kommunene har plikt til å vurdere BPA som tjenesteform også for de som ikke blir omfattet av rettighetsbestemmelsen.
- Selvstyring og samfunnsdeltagelse er sentrale elementer.
- Det må legges til grunn at det er et fritt valg av arbeidsgivermodell. Personen med assistansebehovet velger selv modell og aktør; kommune, samvirkeforetak, selv være arbeidsgiver og ideelle aktører.
- Enkelte kommuner fatter vedtak med halvt års varighet. Dette skaper lite forutsigbarhet for den enkelte og merarbeid for kommunen som stadig må saksbehandle og fatte nye vedtak. Vedtak bør være av hensiktsmessig lengde slik at også rekruttering av assistenter samt stabile og forutsigbare arbeidsforhold og arbeidstakerrettigheter nedfelt i AML sikres.

REGJERINGEN MÅ EVALUERE BPA-RETTIGHETEN ETTER TO ÅR

Det er viktig at man evaluerer ordningen for å se om rettighetsfestingen har fått den ønskede effekten.

- Evalueringen bør ta opp om intensjonen med rettighetsfestingen har blitt ivaretatt i praksis.
- Den må kartlegge at samfunnsdeltagelse og kontroll over eget liv videreføres som sentrale element i praksis.
- Evalueringen må inneholde opplysninger om hvorvidt det er gitt tilstrekkelig og riktig opplæring i arbeidslederrollen. Den må vurdere om arbeidslederopplæringen fungerer etter intensjonen.
- Den må vurdere om opplæring sikrer ivaretagelse av ansattes rettigheter.

VI MENER AT OVENNEVANTE HENSYN KAN GJENNOMFØRES PÅ BASIS AV LOVUTKASTET SOM VAR PÅ HØRING TIL ORGANISASJONENE.

Vibeke Marøy Melstrøm

Vibeke Marøy Melstrøm,
Daglig leder, Uloba

Liv Aarum

Liv Aarum,
Generalsekretær, FFO

Sign.

Tor-Arne Høidal,
Leder, JAG

Sign.

Arne Lein,
Styreleder, Safo